

Lo Somatenent

DIARI REGIONALISTA Y D AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Divendres 8 de Juliol de 1898

Núm. 3.690

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Ptas. 1
6 provincies trimeses.	3'50
Extranjer y Ultramar.	7
Anuncis, a preus convencionals.	

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fóra.
En Barcelona, l'itografia Malloté, carrer Junquers, 6.
No's retornan los originals encara que no's publicuin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, número 80, prop a la plassa de Catalunya

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Lo corredor de Comers

D. JOAN LLAUDÓ Y PRATS

ha traslladat sa habitació y despaig Arrabal de Santa Anna núm. 14, pis primer, al carrer de la Concepció núm. 1, pis primer.—Reus.

SECCIÓ DOCTRINAL

Parlém clar

Hi ha gent y periódichs que parlantloshi de la pau es parlanloshi del domini; no cal dir donchs com els ha posat el manifest de la «Unió Catalana» desde «La Publicidad» fins al «Correo Español» y «La Voz de la Patria»; los gualdos y rijos de tots los camps han llansat l'anatema sobre la sacralitat que s'ha atrevit a parlar de pau y a posar en dupte que En Mac-Kinley té un tropell gros cada vegada que li diuen que «l'error» ha encés las calderes.

Aixó, al rahoné no l'hi'n demanin; los uns los hi parlan de l'cid y en Polavieja, los altres d'en Castejar y en Weyler; los demés igual; quatre llochs comuns; *menció de etztera, etc.*, y velhisqui un article demostrant la necessitat imperiosa de continuar la guerra fins a la última peseta y la última gota de sangre...

Peró si las rahons las escassejan, com ja hem dit, los atachs contra las que no pensen com ells en aquesta qüestió els prodigan de tal manera que s'pot arribar a sospitar si darrera de l'indignació que li hi ha causat la nostra *cobardía* hi ha alguna cosa més, l'oposició a Catalunya que comença ja a fer nosa y que pensa, ajudan Deu, ferne cada dia més, als seus contraris.

Y vegin qui ho diria! els que més extremen las sevas censuras al catalanisme pel criteri exposat sobre la qüestió ab los Estats Units son los carlins y los integristes: sembla estrany y veritat? perquè precisament son dos partits que tenen en lo seu programa l'autonomia regional, que, per lo tant, encare que en un punt determinat no pensin com nosaltres, deviam merezelshi sempre més atenció que 'ls demés partits, ab quins, excepció dels federals, ni en aquest ni en cap altre punt coincidin. Donchs d'estrany síxó no'n té res, perquè lo regionalisme d'aquesta gent es molt *sur generé*, un regionalisme que parla en castellá, que té mes elogis per Carles V que per los comuneros y que fins parla de servey obligatori y monarquias militars; ab aixó n'hi ha prou per comprendre que, en materias de regionalisme, aquets senyers professan sobre tot un principi, el de contradicció.

Peró aném al grá; aquesta gent al tractar de las tendencias pacíficas del catalanisme, han seguit la seva mania de donar caràcter religiós a controversias y qüestions que res hi tenen que veure (mania que ja 'ls hi vé de temps y los hi ha valgut moltes vegadas *suavis* represión dels prelats de l'iglesia) y velhisqui, que s'han posat la mitra de paper de diari que portan per éstar per casa, s'han constituït en Tribunal, han agafat al catalanisme, y giral d'aquí, tombal d'allà, l'han trobat que fa un tot de protestantisme y masoneria que no s'hi pot tenir cara.

Donchs bé, com no's sobra temps ni espay, dirém als senyers a qui tant malsament han semblat las manifestacions de l'«Unió Catalana», suscritas per totes

las agrupacions y periódichs adherits a n'ella, y rebudas ab agrado per tots los demés elements, y ja que ab las censuras que ab motiu del manifest en favor de la pau los dirigeixen hi barrejan acusacions mes ó menos embossadas contra la nostra ortodoxia, com si las dos cosas tinguessen alguna relació, lo següent:

Primer: que no coneixem cap dogma de l'Iglesia que parli de la última peseta y la última gota de sangre.

Segon: quosi l'pontificat ha manifestat alguna tendència en l'actual conflicte ha sigut en sentit pacífich.

Tercer: que l'criteri seguit pel Pontífex Pio IX encas completament semblant al actual, va ser el que s' despren del següent fet. Quant l'entrada de las tropas pas de Victor Manuel a Roma y veyent el Papa l'impossibilitat de vencer, abandonat a las sevas forjas contra un enemich cent vegadas més poderós, ordená al seu exercit que defensés la ciutat y s' batés ab l'únich fi de ferho constar com a protesta y proba d' haver recorregut a tots los medis possibles per mantenir al seu dret, però que no extremessen una resistencia impossible y suicida. No's negarán, que si l'cas es igual, la solució es ben directa de la que proposan aquets católics *netament espanyols*.

Finalment, ferém una observació als qui retallant frases de periódichs y conceptes de discursos y escrits, tractan de demostrar que el catalanisme professa aquets y aquets altres errors: el catalanisme es una Iglesia que no te papa; ni'n té, ni'n vol, ni'n necessita; es catalanista tothom que vol la regeneració de Catalunya creyent que aquesta no pot venir sino ab una autonomia franca y radical; per lo tant volguer atacar al catalanisme per las paraulas d'una persona, agrupació ó periódich, per més que 'ls seus mérits, travalls y condiciones los hi hagin donat un lloch merescudament preminent entre nosaltres, es donar bastonadas al ayre.

REBALL

L'honor nacional! Ja l'tenim a lloch; ja podem fer la pau que no's dirán poble encongit; ja tenim al fossar milers de soldats y centenars d'oficials y donas y criaturas a desdir que també han pagat los grans errors dels governs d'en Cánovas ab la vida. Avans del atach de Santiago patiren tots los que no hi ha per patir; en l' atach cumpliren los militars y 'ls marinos com a bons; y aquí, a tres mil horas de las balas, tots també hem cumplert nostre deber; qui pregunt a Deu per tants infelissos, qui posant corrons de paper a las rotativas, qui amohinantse buscant los consonants d'una oda *A los mártires de la patria*.

No tenim escuadra ni res; no queda en vaga ni un pam de terra al fossar de Santiago; qui sab si ja passejan per sos carrers los generals americans y 'ls insuirectes... ja podem fer la pau; no hi tindran res que dir los que diumenge omplian las plassas de toros de las capitals d'Espanya.

Ira dona haver tingut de passar per un tránzit tan dolorós quan de tant temps s'ha perdut tota esperansa.

(1) No ignorém y ho fem constar a fi de prevenir tota objecció que l'esmental pontífex no accepta cap classe de negociacions ni tractats y per lo tant no feu la pau de dret, pero si de fet: lo que Espanya la fés d'una ó altre manera es indiferent per nosaltres, l'objeque que hi haguérem, d'evitar majors mals al país se conseguiria igualment.

A Santiago ó a la Habana tenia de venir l' atach furia dels americans; a l' una y a l' altra ciutat y a totes las demés vilas y poblets de Cuba s' havia de petir de gana, de falta d'assistencia mélica, de falta de medicinas, de falta de tot, perquè la isla estava bloquejada pels barcos enemichs y de miracle hi entrava alguna que altra embarcació mes plena de ferro y plom que de farinas. Però l'honor no estava satisfet; ho decretavam desde Espanya menjant bé, dormint bé, divertintnos molt y no tenim de sentir lo xulet de las bals; ho predicavam desde 'ls cafés y las redaccions. Y destruhiam l'enemich fent la llanterna mágica; y déyam mal del govern al que llensarem a la guerra sense tenir barcos ni diners y ab los serveys tots desorganizats; y amenassavam un dia y l' altre ab una guerra civil que tenia de fer trossos la corona; y déyam tot lo que hi ha per dir als que, sabent lo que son los Estats Units y lo que es Espanya, no sols demanan la pau sino que avans s'oposaren a la guerra ab totes sas forjas, pensant que es més dolorós tenirse d'agenollar que acotxar lo cap quan no's té prou forsa per aguantarlo dret.

Avuy no tenim res més que la gloria d'una defensa heroica en la que no hi han pres cap mal los que llensaren als soldats y als habitants de Santiago de Cuba a tan inútil sacrifici.

Sense escuadra al Atlántich, partida en tres estols la que va sortir de Cadiz ab en Cámara navegant l'un lo dels barcos d'en López, pel mar Roig, l' altre fent via cap a Cadiz, lo dels destroyers anant a empentes y rodoljons cap al primer arsenal que 'ls hi arregli las averias sofertas xipollejant per aquesta bassa d'oil del Mediterrani; no quedant ni estellas de la que manava en Montojo; Manila a punt de capitular; la nació endogalada per una eternitat y flagellada ab mil contribucions que matarán tota la industria pepita; destruhida la navegació dels trassatlántichs y castigat horriblement lo comerç y la industria grossa; ab los valors tots a mitj preu; ab molts mils vidas menos; infestat lo mercat de paper de banc, que no l' cambian al portador, segons resa, a no ser que sia un infelís que netinga més que vint duros, desencadenats los odis en la península; preparats los carlins a obrar y la republicans a cridar... avuy, potser... potser, dihem, perquè encara no'n estém segurs—avuy, potser, los periódichs donaràn permís al govern pera buscar la pau sense perdre un pam de territori ni tenir de pagar un dollar d'indemnisació als vencedors.

Ni un pam de nostre territori ni una pedra de nostres fortaleas dirán al d'en Sagasta ó al nou govern que pugi. Poden fer la pau; pero no com la va fer en Fabre a Fransa. Y tornarán a sortir Numancia y Sagunto y Girona y Zaragoza; pero fent de manera la que ho dirán de no trobarse dintre de cap Santiago ni de cap Manila, sino a Barcelona mentres no hi tirin bombas, ó a Madrid tant si'n tiran com si no'n tiran desde la mar vella.

Ni una pedra de las fortaleas ni un pam de territori, dirá en Carles desde l'extranger, mentres per la frontera aniran entrant caixas d'armes pera matar als que hagin escapat de las carnicerias de Santiago y de Manila.

Y l'govern no s'abrà que fer: si firmar totseguit las condiciones del vencedor, a allargar un xich la guerra pera fer callar als que no hi han anat y per posar en perill Canarias y 'ls ports d'Espanya. Y 'ls de la Habana seguirán patint fam. Y 'ls de Cárdenas y Matanzas també, y aquí, en éixint de massa de dolze, ens deixarem caure per las confiterias y portarem tot lo paquetet morat ó vermell ple de llemnaduras, y ns

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS
De Reus á Barcelona
 5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y 3.ª.
 8:56 m. expres, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Villanova).
 12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Villanova).
De Barcelona á Reus
 5:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Villanova).
 1:58 t. per id.
 7:39 t. expres (dimars, dijous, y dissabtes).
De Reus á Mora
 9:23 m. — 1:04 t. — 5:10 t. — 7:19 y 9:57 t.
De Mora á Reus
 4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 n.
De Reus á Tarragona
 8:30 m. — 9:47 t. — 2:11 y 7:04 t.
De Tarragona á Reus
 7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus á Lleyda
 8:10 m. — 5:23 t.
De Lleyda á Reus
 5:50 m. — 3:50 t.
De Reus á Vimbodí
 1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.
De Vimbodí á Reus
 9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.
De Tarragona á Valencia
 9:30 m. y 11:30 n.
De Valencia á Tarragona
 11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS
Horas d' arribada y sortidas de correos
ARRIBADAS
 De Tarragona, 8:30 m.
 De Barcelona, 10:30 m.
 De Lleyda, 11:30 m.
 De Vimbodí, 12:30 m.

De Barcelona (per Tarragona)
 De id. directo
 De id. id.
 De id. ab la correspondencia extranjera
 (per Picameixona y descendent de Lleyda)
 De Madrid y Zaragoza
 De Lleyda y Huesca
 NOTA: Los correos pora Filipinas sortiran de Barcelona los 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corriente any. Los de Cuba surten de aquesta Administracion los 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

SORTIDAS
 Pera Barcelona á las 5:00 m.
 Pera id. á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia á las 5 m.
 Pera id. id. id. (per idom) á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, directo á las 7:00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y laslras á las 8:00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
 Los pobles servits por posta á las 9:00 t.
 NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que se deposita en los buques despues de la sortida del correo de Madrid, se le donara sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Promptuari de la escriptura catalana

METODO SENZILL Y FACIL
Francisco Flos y Calcat
 Preu 6 rals... Se ven en aquesta impremta.

Caramelos Pectorals del metje SALAS

Curan la Bronquitis, Tos, Catarros, etc., netejan de mucositats el aparato respiratori i fanelos presenten un al anarsen á dormir y altre á la mañana, composició inofensiva no conté medicament perillós.
DIPOSIT en Reus Farmacia de Serra, Aragall Santa Anna, 80.
 Preu de la caps 6 rals.

SERVEY DE TRENS DE VIATJERS
 que regira desde 1 de Julio de 1888

SORTIDAS DE SALON		SORTIDAS DE REUS	
Mañ	Tren núm.	Mañ	Tren núm.
4:50	1	4:10	1
6:30	11	6:45	11
7:21	13	7:30	14
8:10	15	8:00	16
10:01	17	9:00	18
10:40	3	10:48	20
12:38	25	12:35	22
3:10	27	3:35	24
4:03	29	4:10	26
4:47	31	4:45	28
5:31	33	5:30	30
6:10	35	6:15	32
7:00	37	7:15	34
		8:50	36
7:40	39		
8:41	41		

SERVEY DE TRENS COMBINATS QUE REGIRA DESDE 1 DE JULIO DE 1888
 Operaciones: Los dias festivos á más de los trenes ordinarios se presenten cuatro sortidas de la estació á las 3 y 10 y del correo de Mañ á las 1:30. Las horas se regiran por lo referido de Mañ 15. Reus 1 de Julio de 1888.
 J. M. de C. Ferrando. — Plaza de la Constitucion.

Levedora
DONYA ANTONIA BERGADA DE ANGLÉS
 profesora en parte, enseñada en la Facultad de Medicina de Barcelona, ha escrito de varios conceptos prácticos en un Hospital de Santa Cruz de la Cruz de Reus, se vende al público.
 Carner del Hospital, 33.-Reus

Errores que deuen desvanixers
 Cap temer, ja la natura, pagat, ó alio, pot curar una sola patia padere.
 Totes las enfermedades, s'ira racionals com ex-
 raciones, estas conexas, y mas llogra practica no ha de curar, sino curar de las causas per-
 tenz mals y exclusivamente s'ira racionals.
 No deu confiar en las penas ni en los purgans, a-
 menos sense remedia ni ferre, ni aora, doncs á paucos se deu la major part de las dolencias que con-
 traxen per hontes establidas, en tallo á ser instrui-
 cions per aconsejar las hontes.
 Mols son los que venen presentant molt poch los que saben colocaler, veraxims los que conezien lo que es una hontia.
A LAS MARES
 Avana de aconsejar á voster fill ab una vana, pura, indomada y perillosa, conzient ab voste melle, ab regu-
 laridad, y per un dia que pas en curació de voste patia, lo que remey mes prompte, segun met, feli, comode y econo-
 mico, es lo purgant de Sant-Joseph de Reus, testi-
 moniando á la vez lo número de curaciones de crónicas con-
 traxen per tal medi, durant lo temps de una permanencia en aquesta ciutat.
Trixita Omopátics para calar lo carter-
 ment d'espaldas.
Triaxa hipogástrica para corregir la obes-
 idat, dilatació y abultament del ventre.
Josep Pujol
 cirujia especialista en lo tratamiento de las hernias ab l'ucha anyes practica en la casa de D. Josep Clavelles á Barcelona, Establement de la Cruz Roja.
R. R. — PLAZA DE PRIM.—REUS

SECCIO COMERCIAL
J. Maresas Roi
 Representant: JOAQUIM SOLATS
 CARRER SANTA ANNA, 38.—REUS
 Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Extorior	Paris	Extorior	Paris
37:25	85	45:47	85
37:30	85	55:35	85
37:35	85	55:35	85
37:40	85	55:35	85
37:45	85	55:35	85
37:50	85	55:35	85
37:55	85	55:35	85
38:00	85	55:35	85
38:05	85	55:35	85
38:10	85	55:35	85
38:15	85	55:35	85
38:20	85	55:35	85
38:25	85	55:35	85
38:30	85	55:35	85
38:35	85	55:35	85
38:40	85	55:35	85
38:45	85	55:35	85
38:50	85	55:35	85
38:55	85	55:35	85
39:00	85	55:35	85
39:05	85	55:35	85
39:10	85	55:35	85
39:15	85	55:35	85
39:20	85	55:35	85
39:25	85	55:35	85
39:30	85	55:35	85
39:35	85	55:35	85
39:40	85	55:35	85
39:45	85	55:35	85
39:50	85	55:35	85
39:55	85	55:35	85
40:00	85	55:35	85